

РЕШЕНИЕ

№ 4342

гр. София, 12.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 47 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: МАРИЯ В. БОГДАНОВА
НОНЧЕВА

при участието на секретаря ДЕНИЦА Ж. ВИРОНОВА
като разгледа докладваното от МАРИЯ В. БОГДАНОВА НОНЧЕВА
Гражданско дело № 20221110144608 по описа за 2022 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 235 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба, уточнена с молба с вх. № 237620 от 03.11.2022 г., подадени от К. П. Н. срещу Н. Р. С., в която се твърди, че на 09.08.2022 г. ответникът изнесъл невярна информация и клевети по отношение на ищцата в интервю със заглавие „Икономика в кризата, за назначенията и острия тон – говори служебният министър на икономиката“, дадено в излъченото по Българската национална телевизия /БНТ/ предаване „Денят започва“. Интервюто било преписано и в следните статии: 1/ „Н. С.: За последните 2 месеца загубите на ВМЗ – Сопот са над 100 млн. лева покрай действията на Н.“, публикувана в сайта www.bntnews.bg на 09.08.2022 г.; 2/ „Н. С.: За 2 месеца загубите на ВМЗ – Сопот са за над 100 млн. лева покрай Н.“, публикувана в сайта www.dariknews.bg на 09.08.2022 г.; 3/ „Н. С.: За последните 2 месеца само във ВМЗ – Сопот загубите са над 100 млн. лева“, публикувана в сайта www.24chasa.bg на 09.08.2022 г.; 4/ „Н. С.: ВМЗ – Сопот е загубил над 100 млн. лева покрай Н.“, публикувана в сайта www.faktor.bg на 09.08.2022 г.; 5/ „Н. С.: За последните 2 месеца загубите във ВМЗ – Сопот са над 100 млн. лева“, публикувана в сайта www.glasnews.bg на 09.08.2022 г.; 6/ „Н. С.: България не е изнасяла и не изнася оръжие с директен получател Украйна“, публикувана в сайта www.epicenter.bg на 09.08.2022 г.; 7/ „Н. С.: За 2 месеца загубите във ВМЗ – Сопот са над 100 млн. лева покрай Н.“, публикувана в

сайта www.novabulgaria.com на 09.08.2022 г.; 8/ „Н. С.: За последните 2 месеца загубите във ВМЗ – Сопот са над 100 млн. лева“, публикувана в сайта www.expert.bg на 09.08.2022 г.; 9/ „Н. С.: За два месеца загубите във ВМЗ – Сопот са над 100 млн. лева заради Н.“, публикувана в сайта www.iskra.bg на 10.08.2022 г. Въз основа на подробно изложени в исковата молба твърдения ищцата поддържа, че нейните чест, достойнство и добро име били накърнени от изявленията на ответника в процесното предаване, разглеждани в тяхната съвкупност, общо значение и смисъл, а именно: 1/ „... *покрай действията на бившия министър...*“, поясняващо следните предходни изказвания: „... *последните 5-6 месеца се откриха големи възможности пред нашия Военнопромишлен комплекс. Те не се използват.*“, „... *особено държавните предприятия са поставени на колене в момента...*“, „... *вместо така са берат плодовете на високото търсене, да съберат пари за инвестиции, обновление...* Това е период, който може да гарантира устойчивостта на тези предприятие в следващите 10-20 години: да се модернизират, да усвоят нови технологии. Сега е моментът. Той беше изпуснат.“, „... *за последните два месеца, само ВМЗ мисля, че загубите са над 100 млн. евро*“; 2/ „*Междуведомствената комисия не е заседавала...*“, защото „... *когато министърът на икономиката пожелае заседава, когато не иска, не заседава*“; 3/ „... *фирмите не могат да внасят, да изнасят. Замира търговията...*“; 4/ Загубите там са поради „... *влошени показатели на производството – много по-малко се произвежда, но и заради работата на комисията, разбира се. Отделно, искам да подчертая и неработата на Междуведомствения съвет*“. Сочи, че така изнесените в публичното пространство неверни твърдения я направили обект на публично злепоставяне и предизвикали у нея гняв, тревога, възмущение и стрес. В резултат на негативните усещания, породени от процесните изявления, ищцата не можела да спи спокойно, загубила концентрация, затворила се в себе си, чувствала се потисната, станала нервна и избухлива. Въз основа на изложеното е отправено искане ответникът да бъде осъден да заплати на ищцата сумата от 8000,00 лева, представляваща част от дължимо обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер от 25000,00 лева, ведно със законната лихва, считано от датата на излъчване на процесното интервю до окончателното изплащане, както и сторените по делото разноски.

Исковата молба и приложенията към нея са изпратени на ответника Н. Р. С. за отговор, като с постъпилия в законоустановения срок такъв предявената искова претенция е оспорена в цялост. Ответникът отрича да е казвал в процесното интервю, че ищцата лично, като министър на икономиката и индустрията, попречила за развитието на военнопromишления комплекс на страната, като поддържа, че такива внушения не били направени, а изказванията му не могли по безсъмнен начин да се свържат с личността на ищцата. Поддържа, че процесните изказвания били оценъчни твърдения, а не подлежащи на проверка твърдения за факти, като част от изнесените твърдения относно претърпените от ВМЗ загуби и свикването на Междуведомствената

комисия от министъра на икономиката и индустрията били верни. С подробно изложени аргументи се оспорва обидният и клеветнически характер на изявленията, както и наличието на противоправност, тъй като ищцата имала качеството на висша политическа фигура. Оспорва се и наличието на обективно нанесени вреди, както и на причинно-следствена връзка между поведението на ответника и описаните в исковата молба негативни преживявания на ищцата. Твърди се, че последните, в случай че такива действително били изпитани от ищцовата страна, възникнали преди процесното интервю. Поддържа се, че ответникът не следвало да носи отговорност за последващото публикуване на интервюто в други медии. С отговора на исковата молба е отправено искане за отхвърлянето на предявения иск като неоснователен, евентуално – за намаляване на претендираното обезщетение, както и за присъждане на сторените по делото разноски.

Софийски районен съд, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предмет на делото е частичен иск с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответника Н. Р. С. да заплати на ищеца К. П. Н. сумата от 8000,00 лева, представляваща част от обезщетение в общ размер от 25000,00 лева за неимуществени вреди, изразяващи се в накърняване честта, достойнството и доброто име на ищцата, както и в причинени □ негативни емоционални и психически преживявания, в резултат на изнесена от ответника невярна информация и клевети по отношение на ищцата в интервю със заглавие „Икономика в кризата, за назначенията и острия тон – говори служебният министър на икономиката“, дадено в излъченото по БНТ на 09.08.2022 г. предаване „Денят започва“.

Не е спорно между страните обстоятелството, че на 09.08.2022 г. ответникът Н. Р. С. е дал интервю със заглавие „Икономика в кризата, за назначенията и острия тон – говори служебният министър на икономиката“ в предаването „Денят започва“, излъчено по БНТ. От приетата по делото съдебно-техническа експертиза, която съдът кредитира като компетентно изготвена и отговаряща в цялост на поставените въпроси, се установява, че интервюто е поместено и на интернет страницата на медията, откъдето вещото лице е снело дословно съдържанието му. Съгласно заключението ответникът е употребил следните изрази, посочени и в исковата молба: 1/ „... последните пет-шест месеца се откриха големи възможности пред нашия Военнопромишлен комплекс. Те не се използват дори така, особено държавните предприятия са поставени на колена в момента и вместо така да берат плодовете на високото търсене, да съберат пари за инвестиции, за обновление. Това е период, който може да гарантира устойчивостта на тези предприятия в следващите 10-20

години: да са модернизират, да усвоят нови технологии. Сега е моментът. Той беше изпуснат. За последните два месеца, само ВМЗ мисля, че загубите са над 100 млн. лева покрай действията на бившия министър² ;“/ „Междуведомствената комисия не е заседавала...“, защото „... когато министърът на икономиката пожелае заседава, когато не иска, не заседава“; 3/ „... фирмите не могат да внасят, да изнасят. Замира търговията...“; 4/ Загубите там са поради „... влошени показатели на производството – много по-малко се произвежда, но и заради работата на комисията, разбира се. Отделно, искам да подчертая и неработата на Междуведомствения съвет“.

Спорен по делото се явява въпросът дали с описаните изказвания ответникът е реализирал фактически състав на деликтно поведение, съответно – дали ищцата е претърпяла неимуществени вреди в причинна връзка с тези изказвания.

За основателността на предявения иск в тежест на ищеца е да докаже осъществяването на процесното противоправно деяние; причиняването на твърдените неимуществени вреди; причинно-следствената връзка между противоправното деяние, извършено от ответника, и претърпените от ищеца вреди. От друга страна, ответникът следва да установи верността на процесните твърдения, за които ищецът сочи, че имат клеветнически характер. На основание чл. 154, ал. 1 ГПК всяка от страните е длъжна да докаже фактите, на които основава своите искания и възражения.

В случая твърдението на ищцата е, че изнесените факти в интервюто, послужили като основание за публикуване на последващи статии, разпространени в интернет пространството, са неверни и клеветнически. Съгласно разпоредбата на чл. 147, ал. 1 НК, съдържаща легална дефиниция на понятието, клевета представлява разгласяването на несъществуващо позорно обстоятелство или приписването на неизвършено престъпление. В този смисъл изпълнителното деяние може да се осъществи както чрез разгласяване на неистинско позорно обстоятелство за пострадалия, така и чрез приписването му на неизвършено от него престъпление.

Трайно установено в практиката е разбирането, че „разгласяването“ представлява довеждане до знанието на трето лице на определено несъществуващо позорно обстоятелство, което деецът свързва с личността на пострадалия. Позорното обстоятелство е твърдение за съществуването на определен факт, свързан от дееца с личността на пострадалия, който е от естество да накърни неговото добро име в обществото. Приписване другиму на извършено престъпление се осъществява чрез довеждане до знанието на трети лица, от страна на престъпния деец, на твърдения, че пострадалият е извършил конкретно престъпление, което той в действителност не е извършил. Твърдението и при двете изпълнителни деяния трябва да е ясно и да съдържа информация, която да бъде поднесена от разгласяващия като сигурно, несъмнено знание за съдържащите се в нея факти, т. е. необходимо е разгласяващото

лице (в случая – авторът на изложената по време на интервюто информация) да съобщи свои твърдения, такива, които изхождат лично от него, и зад които застава с думите си, претендирайки, че знае, че тези обстоятелства са безспорен факт. Освен това обстоятелствата трябва обективно да бъдат съобщени, а не да се извеждат чрез предположения, асоциации, интерпретации или други форми на субективна психическа дейност на лицето, което ги изразява. В този смисъл оценките /мненията/ не подлежат на проверка за вярност, тъй като те не представляват конкретни факти от обективната действителност. Същите могат да ангажират отговорността на ответника, само ако представляват обида (така – Решение № 62 от 06.03.2012 г. по гр. д. № 1376/2011 г. на ВКС, IV г. о., Решение № 85 от 23.03.2012 г. по гр. д. № 1486/2011 г. на ВКС, IV г. о. и Решение № 86 от 29.01.2010 г. по гр. д. № 92/2009 г. на ВКС, II г. о.).

От друга страна, политическите фигури и държавните служители могат да бъдат подлагани на обществена критика на ниво, по-високо от това, на което могат да бъдат подлагани частни лица. Затова не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с негово занятие, освен ако не се касае за превратно упражняване на право, а свободата на мнение бива използвана, за да се вреди на доброто име (Решение № 484 от 09.06.2010 г. по гр. д. № 1438/2009 г. на ВКС, III г. о.).

Съобразно стандартите, установени с Конституцията на Република България и практиката на ЕСПЧ, следва да се търси балансът между правото на свободно изразяване на мнение, обществен интерес и необходимостта от защита на правото на чест, достойнство и доброто име. В тази посока най-важният критерий е доколко конкретното изразяване на факти, мнение и критика е обществено значимо и необходимо срещу това дали то се използва целенасочено за накърняване на правата и доброто име на другото, като границите на приемливата критика по отношение на политик, действащ в качеството на обществена или държавна фигура са значително по-широки, в полза на обществен контрол и политическия дебат. За разлика от частните лица, политикът съзнателно и неизбежно се излага на близко наблюдение на всяка негова дума и действие, както от журналистите, така и от цялото общество. Следователно, той трябва да проявява по-висока степен на толерантност. В този смисъл са Решение от 08.07.1986 г. по делото „Лингенс срещу Австрия“ на ЕСПЧ, както и практиката на ВКС по чл. 290 ГПК – Решение № 104 от 14.07.2022 г. по гр. д. № 2722/2021 г. на ВКС, III г. о., Решение № 110 от 25.05.2017 г. по гр. д. № 2808/2016 г. на ВКС, IV г. о., Решение № 204/12.06.2015 г. по гр. д. № 7046/2014 г. на ВКС, IV г. о.

В процесния случай използваните от ответника изрази в проведеното интервю следва да се възприемат не изолирано един от друг, а в контекста на цялостната тема на предаването със заглавие: „Икономика в кризата, за назначенията и острия тон – говори служебният министър на икономиката“. Безспорно същата е определена в

рамките на породен обществен интерес към личността на новоназначен ръководител на служебен политически кабинет на едно от най-важните министерства – това на икономиката, включително и с цел разбор дейността на лицето, заемало длъжността до този момент.

Тълкувайки използваните в предаването от ответника думи и изрази в тяхната съвкупност и цялост, съдът намира, че същите не изнасят конкретни факти, които да описват едно или повече опозоряващи личността на пострадалия поведения. Напротив, изложеното представлява субективни съждения, израз на собствената на ответника оценка на завареното положение в предоставеното му ведомство – „...за последните два месеца, само *ВМЗ мисля*, че загубите са над 100 млн. лева“. В този смисъл направените от него изявления не са твърдения за факти, поради което и не могат да бъдат квалифицирани като клеветнически.

По повод отправените коментари относно Военнопромишления комплекс и Междуправителствена комисия, съдът намира, че ответникът излага собственото си разбиране за ролята на лицето, заемащо длъжността министър на икономиката, при упражняване на контрол върху тяхната дейност. Същевременно, обстоятелството, че не са провеждани заседания на Междуправителствена комисия се установява както от приложеното по делото писмо на изпълнителния директор на “ВМЗ” ЕАД до “Държавна консолидационна компания” ЕАД (л. 151 - 152), така и от възпроизведеното съдържание на публикуван на 26.07.2022 г. в сайта на телевизия „ВТК“ видеоматериал с автор ищцата и със заглавие „Н.: Не съм свиквала комисията за оръжията, няма да се събира до края на мандата“, съгласно заключението по СТЕ.

Съдът не споделя доводите на ищцата, че посредством изнесената „невярна информация“ от ответника в процесното предаване са засегнати и накърнени честта, достойнството и доброто □ име, имайки предвид твърденията □, че е станала обект на публично злепоставяне на фона на задълбочаващата се политическа криза в страната, непосредствено след проведения вот на недоверие към правителството и в светлината на предстоящите поредни парламентарни избори. За да е налице клеветата, ответникът следва да твърди пред трето лице, че ищцата е извършила някакво конкретно престъпление, което тя в действителност не е извършила. В процесния случай никой от посочените от ищца изрази не разкрива достатъчно ясно конкретизиращи елементи на определено престъпление. Информацията, поднесена от ответника, не е изложена като сигурно, несъмнено знание за съдържащите се в нея факти, а по-скоро представлява логическо съждение, резултат от субективни процеси на мисловен анализ и тълкуване на информацията, лични впечатления и оценъчна дейност.

На следващо място, съдът намира, че направените изявления от ответника не могат да се квалифицират по принцип като противоправни. Ищцата, в качеството си на министър на икономиката, представлява публична личност и отрицателните оценки и

критики за работата □ (и на ръководеното от нея ведомство), доколкото не нарушават обществените порядки на общуване (т. е. не съдържат груби, вулгарни изрази), не приписват извършването на престъпление и не съдържат твърдения за конкретен позорящ неверен факт. Поради това същите не могат да бъдат квалифицирани като противоправни, нито да бъдат основание за ангажиране на деликтната отговорност на лицето, което ги е изрекло, като в случая следва да бъде съобразен и конституционно гарантирания принцип за свобода на словото. Такива негативни оценки обичайно съпътстват работата на всяко лице, заемащо подобна длъжност, и са част от правото на всеки гражданин да изразява свободно мнението си, включително и с оглед възможността на гражданското общество да осъществява контрол върху дейността на институциите. Подобен вид критики към работата на ищеца съдът не намира за неприемливи или противоречащи на обществения морал – същите представляват оценка за политическата дейност на лицето, а не изнесен конкретен факт. Ограничаването на възможността за даване на такъв вид оценки за публични политически лица чрез съдебно преследване на граждани и журналисти би довело до ограничаване свободата на словото и би влязло в остро противоречие с конституционно гарантираното право на изразяване на лично мнение (чл. 39, ал. 1 от Конституцията).

Липсата на който и да е елемент от фактическия състав, пораждащ деликтната отговорност за клеветяване, прави безпредметно обсъждането на останалите предпоставки за основателност на предявения иск, тъй като дори и те да са налице, същият не може да бъде уважен. Затова, доколкото процесните изрази не са обективно годни да бъдат квалифицирани като обидни или клеветнически, предявеният иск с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД се явява неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

По разноските:

Предвид изхода на спора, право на разноски има ответникът, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК. В негова полза следва да се присъдят такива в общ размер на 3250,00 лв., от които 250,00 лв. – депозит за СТЕ, и 3000,00 лв. за адвокатско възнаграждение, съобразно искането, обективизирано в представен списък по чл. 80 ГПК. Последното е действително заплатено на адв. Б. Р., видно от приложения по делото договор за правна защита и съдействие от 24.02.2023 г., представляващ разписка за получената сума (л. 102).

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 7 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, при частични искове възнаграждението за първия предявен частичен иск се определя върху пълния размер на вземането независимо за каква част от него е предявен искът. В този смисъл неоснователно е възражението на процесуалния представител на ищцата за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ответната страна, тъй като същото е

съобразено с цитираната норма и с установените минимални размери за адвокатските възнаграждения, както и с фактическата и правна сложност на делото.

Молбата на инж. Н. Х., в качеството му на вещо лице по изготвената СТЕ, за увеличаване на определеното му възнаграждение, съдът намира за основателна, доколкото съответства на представената по делото справка-декларация за определяне на хонорара му на база извършената от него работа. С Разпореждане № 37359/12.03.2024 г. е определен размерът на допълнителното възнаграждение, като е постановено същото да бъде изплатено от бюджета на съда. В тази връзка, на основание чл. 77 ГПК и с оглед изхода на спора (отхвърляне в цялост на предявения иск), сумата в размер на 400 лв., представляваща допълнителното възнаграждение на вещото лице по СТЕ, следва да бъде заплатена от ищеца по депозитна сметка на СРС.

По изложените съображения, Софийски районен съд, Първо гражданско отделение, 47-ми състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от **К. П. Н.**, ЕГН: *****, с адрес: гр. София, **, **срещу Н. Р. С.**, ЕГН: *****, с адрес: гр. София, **, **частичен осъдителен иск с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД** за осъждане на ответника **Н. Р. С.** да заплати на ищеца **К. П. Н.** сумата от **8000,00 лева**, представляваща **част от обезщетение в общ размер от 25000,00 лева** за неимуществени вреди, изразяващи се в накърняване честта, достойнството и доброто име на ищцата, както и в причинени ☐ негативни емоционални и психически преживявания, в резултат на изнесена от ответника невярна информация и клевети по отношение на ищцата в интервю със заглавие „Икономика в кризата, за назначенията и острия тон – говори служебният министър на икономиката“, дадено в излъченото по БНТ на 09.08.2022 г. предаване „Денят започва“.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, **К. П. Н.**, ЕГН: *****, с адрес: гр. София, **, да заплати на **Н. Р. С.**, ЕГН: *****, с адрес: гр. София, **, **сумата от 3250,00 лева** (три хиляди двеста и петдесет лева), представляваща сторени от ответника разноски в хода на исковото производство.

ОСЪЖДА, на основание чл. 77 ГПК, **К. П. Н.**, ЕГН: *****, с адрес: гр. София, **, да заплати по сметка на Софийски районен съд **сумата от 400,00 лева** (четиристотин лева), представляваща допълнително възнаграждение на вещото лице по изготвената СТЕ.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____